

... bij het voorbereiden, uitvoeren en evalueren van een inclusieve activiteit voor personen met ernstige meervoudige beperkingen en hun leeftijdsgenoten zonder beperkingen.

Deze tips hebben we geformuleerd op basis van onze ervaringen tijdens het afstudeerproject in het laatste jaar Orthopedagogie. "De Kracht van Mandala's" werd uitgevoerd in opdracht van het expertisecentrum Multiplus.

1. Zoek tijdig naar voorzieningen

Dit kan meer tijd in beslag nemen dan je in eerste instantie zou denken. Niet iedereen kan of wil meewerken en vaak moeten zo'n voorstellen ook op vergaderingen voorgelegd worden of langs de directie passeren. Best schrijf je ook meerdere voorzieningen aan, het is beter om nadien een aantal partijen te moeten schrappen dan na enkele weken nog steeds geen deelnemers te hebben.

2. Voorzie voldoende tijd om beide doelgroepen te leren kennen

Wanneer je als begeleider de personen met beperking niet kent is het moeilijk om te helpen bij de ondersteuning en om tips te geven tijdens de activiteit. Als je goed weet wat hun mogelijkheden en beperkingen zijn kan je ook makkelijker aanpassingen doen. Het leren kennen van de personen zonder beperking kan je een beter beeld geven over hoe ze gaan reageren. Je kan je op basis daarvan een idee vormen over welke personen best samenwerken.

3. Laat zowel de personen met als zonder beperking eerst even acclimatiseren

Voor de personen met ernstige meervoudige beperkingen is het goed omdat ze zo de tijd krijgen om alle prikkels te verwerken en te wennen aan 'het nieuwe'. Ook personen zonder beperking worden bij dit soort activiteiten vaak overrompeld met nieuwe dingen. Geef hen de tijd om even de kat uit de boom te kijken.

4. Bewaar de spontaniteit van de personen zonder beperking

Probeer niet te veel in te grijpen maar laat hen de vrijheid om het zelf uit te zoeken. Als je merkt dat het echt niet lukt maar de persoon in kwestie wel heel graag wil, sta hem dan bij. Wanneer iemand niet wil, dwing hem hier dan niet toe.

Spontaniteit kan over het algemeen ook behouden worden door de activiteit en het verloop niet te hard te structureren zodat er ruimte blijft om dingen te laten lopen zoals ze komen.

5. Maak goede afspraken met alle meewerkende partijen. Dit voorkomt misverstanden en bevordert de relaties.

6. Vorbereiding van de doelgroep

Een voorbereiding van de personen zonder beperking is aangeraden, vooral wanneer het de eerste keer is dat ze aan een inclusieve activiteit deelnemen. Op die manier kunnen ze zich een beter beeld vormen van wat hen te wachten staat. Belangrijk is om hier te laten weten dat het niet erg is wanneer de samenwerking met de personen met EMB niet vanaf het begin vlot verloopt. Er moet ook aangegeven worden dat men de begeleiding steeds vragen mag stellen en dat ze klaar staan om te helpen. Indien het cognitieve niveau van de personen met EMB sterk genoeg is, is het voor hen ook belangrijk dat ze op hun niveau voorbereid worden op de activiteit.

7. Zorg voor een goede theoretische onderbouw omtrent de activiteit en de doelgroepen

Een stevig fundament zorgt ervoor dat je weet waarmee je bezig bent. Het zal op deze manier ook eenvoudiger zijn om een gepaste activiteit te vinden, en deze op niveau van de deelnemers aan te passen.

8. Zorg dat er voldoende begeleiders aanwezig zijn

Zeker ook begeleiders die dagelijks met de personen met EMB werken. Zij weten immers hoe er het best ondersteund kan worden. Zorg er wel voor dat de interventies van de vaste begeleiders de spontaniteit niet in de weg staan.

9. Probeer te voorkomen dat er te veel nieuwe elementen zijn

Teveel nieuwe dingen kunnen als gevolg hebben dat personen met EMB overspoeld worden met prikkels. Ook bij de personen zonder beperking kan dit ervoor zorgen dat de aandacht afgeleid wordt, of dat men zich niet erg op zijn gemak voelt. Enkele vertrouwde elementen kunnen alle deelnemers gerust stellen. Voorbeelden hiervan zijn: de activiteit op zich, de groep deelnemers, de omgeving, ...

10. Het lijkt ons beter om in duo's te werken met een persoon met EMB en een persoon zonder beperkingen. Wanneer er met meer wordt samengewerkt loop je het risico dat de personen zonder beperking meer met elkaar bezig zijn dan met de anderen.

11. Vraag niet teveel van de deelnemers

Leg de lat niet te hoog, dit maakt het voor jezelf en de deelnemers moeilijk. Zoek de activiteit best niet te ver, het hoeft niets groots of vernieuwend te zijn.

12. Maak een goede tijdsplanning

Alles moet op tijd klaarstaan en opgeruimd worden, het vervoer moet ingecalculeerd zijn, ... Voorzieningen waarmee je samenwerkt zijn vaak gebonden aan een strak tijdschema.

Daarnaast wil dit ook zeggen dat je in acht neemt dat het concentratievermogen van personen met EMB vaak niet lang is. Voorzie eventueel een nevenactiviteit.

13. Verplaatsing

Bekijk op voorhand goed waar je activiteit doorgaat. Is de verplaatsing te voet te doen? Moeten er dan extra begeleiders mee om de veiligheid te bewaken? Moet er met een busje of een auto naar de activiteit gereden worden? Wie maakt de personen dan vertrekkensklaar?

Gaan de personen met EMB naar de personen zonder een beperking? Andersom? Of verplaatsen beide groepen zich naar een externe plaats?

14. Budget

Leg op voorhand een budget vast en probeer hier niet over te gaan. Hou er rekening mee dat je budget de activiteit zelf, het vervoer er naar toe, de eventuele aankoop van materialen,... moet omvatten.

15. Materiaal

Door op voorhand na te denken over je activiteit en je hierop goed voor te bereiden, kan je ook al je materialen voorzien. Sommige materialen moet je misschien aankopen, terwijl anderen klaar te leggen zijn. Door een goede voorbereiding kan je ervoor zorgen dat je hier zo weinig mogelijk tijd aan verliest.

16. Observeer de activiteit. Hierdoor kan je aanpassingen doorvoeren voor een tweede activiteit.

Door de activiteit te observeren, kan je zien waar het soms wat stroef loopt of wat juist zeer goed werkt. Door deze observaties kan je je activiteit aanpassen en er een betere tweede activiteit van maken. Al doende leert men.

17. Laat de moed niet zakken. Neem niet te veel hooi op je vork.

Hoewel het in de voorbereiding soms zeer zwaar en moeilijk kan lijken (voorzieningen zoeken om mee samen te werken, op zoek gaan naar een gepaste activiteit,...) onthoudt dat het resultaat hoe dan ook geslaagd is. De deelnemers zijn samen ergens aan bezig geweest, hebben elkaar leren kennen,... Zorg ervoor dat je alles realistisch houdt. Leg jezelf geen al te hoge eisen op.

18. De samenwerking is belangrijker dan het resultaat

Dit is zeer belangrijk om in je achterhoofd te houden! Ook al is de activiteit die je voorbereid hebt niet helemaal geslaagd, het gaat om de samenwerking tussen beide groepen. De ervaringen die de deelnemers meemaken zijn van groter belang.

19. Als je op verplaatsing gaat, zorg dan dat je voldoende verzorgingsmateriaal mee hebt

Een praktische tip! Zeker als je op verplaatsing bent met de personen met EMB is het belangrijk om erop te letten dat al het verzorgingsmateriaal mee is. Misschien is er wel één bepaalde beker waaruit een persoon wil drinken? Of een knuffel die zeker niet mag achtergelaten worden? Ook luiers, doekjes en dergelijke mogen zeker niet vergeten worden.

20. Voorzie eventueel nevenactiviteiten

Het is niet altijd voor iedereen gemakkelijk om zich een bepaalde tijd te concentreren op één aspect/activiteit. Zeker voor personen met EMB is dit geen makkelijke taak. Je kan zorgen voor veel afwisseling in je activiteit of je kunt een aantal nevenactiviteiten voorzien. Dit zorgt ervoor dat door afwisseling alle personen geïnteresseerd blijven.

21. Het is niet eenvoudig om zowel de personen met als zonder beperking een evenwaardige rol te geven. Hou er rekening mee dat je af en toe zal moeten ingrijpen om ze op weg te helpen.

Zeker bij een eerste kennismaking is het nodig om aanwezig te zijn en te ondersteunen waar kan en nodig is. Zo kan je tips geven aan de personen zonder beperking hoe ze bijvoorbeeld contact kunnen maken met de personen met EMB.

22. Informeer je bij andere organisaties over hun ervaringen

Door je bij andere organisaties te informeren, doe je zelf al wat ideeën op. Je krijgt voorbeelden van activiteiten die goed werkten of misschien helemaal niet lukten. Het kan je helpen in het zetten van de eerste stappen naar het maken van een inclusieve activiteit.

23. Kijk onze ervaringen eens na.

Bij Expertisecentrum Multiplus vind je een DVD met daarop foto's en filmpjes met onze ervaringen. Het kan je helpen om een stap dichterbij te komen bij het verwezenlijken van een inclusieve activiteit.

Veel succes!